

Een eigen universiteit voor Deventer

*Van onze verslaggever
Gerard Reijn*

DEVENTER

Oud-scholieren kunnen in september terecht in Deventer. Daar gaat de Academia Vitae studenten helpen die nog niet weten wat ze willen studeren.

DEVENTER

Eens moet de Academia Vitae zijn uitgegroeid tot een universiteit, maar nu al wordt er zeer intellectuele arbeid verricht. In een zaaltje in het nog bijna lege gebouw, hartje Deventer, discussiëren tien scholieren van het plaatselijke Etty Hillesum College over een tekst van de joodse wijsgeer Hillel. 'Als ik niet voor mijzelf ben, wie is er dan voor mij?'

Even later wordt Schopenhauer gefileerd, waar hij schrijft over de kwestie 'lezen of denken'. De Duitse wijsgeer vindt dat lezen gruwelijk wordt overschat en ten koste gaat van het zelfstandig denken.

De scholieren worstelen met die gedachte. Een van hen vergelijkt de aanpak van Schopenhauer met een tekst die hij kent van de Romeinse filosoof Seneca.

Op de muur van de gang staan teksten van geleerden als Schopenhauer, Pascal en Adam Smith. De ommuurde tuin wacht nog op discussiërende studenten. Anderhalf jaar geleden streek de Academia Vitae neer in Deventer, een splinternieuwe onderwijsinstelling barstensvol ambitie. Initiatiefnemer Arjo Klamer wil dat de Academia uiteindelijk uitgroeit tot een universiteit.

Het 'Honours College' dat nu discussieert over Hillel en Schopenhauer, is nog maar een rondje warmlopen. In september komen de eerste echte studenten. De Academia verzorgt voor de Universiteit Twente een minor (bijvak), en wel een collegecyclus 'brede algemene intellectuele vorming'. Daarnaast wordt er een begin gemaakt met een totaal nieuwe variant van onderwijs: het freshman year, een jaar tussen de middelbare school en de universiteit in.

Een gewone universiteit zal de Academia nooit worden. Klamer is er juist aan begonnen om iets iets nieuws te creëren. Zeven jaar werkte hij in Amerika. Daar zag hij kleine universiteiten met intensief onderwijs en een brede opleiding bijzonder geïnspireerd en inspirerend onderwijs geven. 'Je weet niet wat je daar overkomt', zegt hij bijna weemoedig. 'Wat een kwaliteit aan academisch leven.'

Hij spreekt over kleine universiteiten, met een paar honderd studenten. Soms duizend. Maar ook over grote, conventionele universiteiten, waar toch ook vaak een paar docenten zitten die heel inspirerende bijeenkomsten organiseren.

Hij mist dat in Nederland. 'Ik heb zelf aan de Universiteit van Amsterdam gestudeerd. Ik was al vijfdejaars toen een docent mij voor het eerst vroeg: wat vind jij ervan? Dat overviel mij. Ik was er beduusd van.'

Dat Amerikaanse onderwijs, dat is zijn voorbeeld. 'Ik wil dat hier een bruisende academische gemeenschap ontstaat, met allemaal getalenteerde en geïnteresseerde studenten en docenten.' Nederlandse universiteiten leveren vooral specialistenopleidingen; Klamer wil een brede generalistenopleiding en hoopt dat het freshman year, dat 9.000 euro collegegeld kost en waarvoor geen studiefinanciering bestaat, niet alleen voor de rijken toegankelijk wordt.

Klamer: 'We zijn bezig fondsen te werven waaruit we studiebeurzen kunnen betalen aan studenten die we willen hebben. Ons ideaal is dat we kunnen toelaten zonder te selecteren op draagkracht.'

Bovendien, zegt hij, vindt hij het tijd worden om anders naar het onderwijs te kijken. Klamer: 'Goed onderwijs is waardevol. Dat gevoel raak je kwijt bij gratis onderwijs. Mensen betalen wel 1000 euro om hun kinderen een maand naar een zomerkamp te sturen. Die 900 euro voor een maand Academia Vitae moeten ook op te brengen zijn.'

Of de studie te vullen is met uitsluitend Nederlandse studenten, weet Klamer niet. De voertaal wordt in elk geval Engels, en hij verwacht ook belangstelling uit het buitenland.

Hebben de scholieren van het Etty Hillesum College belangstelling voor het freshman year? Willeke van Die (17) niet. Ze vindt zo'n college als over Hillel en Schopenhauer heerlijk, want de 'gewone school' is 'minimaal'. Ze houdt daar bovendien tijd over. Op school heeft ze ook filosofie, maar als daar over serieuze zaken wordt gediscussieerd, gaan medeleerlingen lacherig doen. Hier niet.

En het freshman year? 'Nee, dat is bedoeld voor mensen die nog niet weten wat ze willen. Dat weet ik wel. Ik wil geneeskunde studeren.'

Scholieren discussiëren aan de Academia Vitae.

Nieuwe onderwijssoort

Het freshman year van de Academia Vitae is een voor Nederland nieuwe onderwijssoort, bedoeld voor studenten die nog niet weten wat ze willen gaan studeren, maar die wel een brede intellectuele basis willen leggen voor hun studie. Alle studenten verblijven er intern. Het collegegeld bedraagt 9000 euro. Daar komen de huisvestingskosten nog bij.

In het eerste semester krijgen alle studenten vakken in de alfa-, beta- en gammawetenschappen. In het tweede semester moeten ze één tak laten vallen. De kern van de studie is een aantal teksten van vooraanstaande geleerden.

Volgens Maydo van Marwijk Kooy, directeur bij de Academia, leren de studenten academische vaardigheden, krijgen ze een stevige bodem in wetenschappelijk denken en bereiden ze zich voor op hun studiekeuze.

Ze hoopt overeenkomsten te kunnen sluiten met een Amerikaanse universiteit, waardoor behaalde studiepunten in sommige landen kunnen worden omgezet in vrijstellingen. Maar zelfs zonder dat vindt ze een freshman year een goede constructie.

Van Marwijk Kooy: 'Veel studenten weten niet wat ze willen studeren en maken een foute keuze. Hier krijgen ze een spannend jaar, dat extra kennis en vaardigheden oplevert, én minder verlies van tijd en motivatie daarna.'